

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Het socratisch gesprek

1 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat er in tekst 1 sprake kan zijn van onderwijs door democratie omdat het gaat om het aanleren van democratische vaardigheden.

voorbeeld van een goed antwoord:

Onderwijs door democratie houdt in dat leerlingen bij het nadenken over de lesstof betrokken worden of dat ze democratische vaardigheden aanleren. In de tekst is er sprake van onderwijs door democratie omdat het volgens Van Rossem draait om het aanleren van democratische vaardigheden zoals je in een ander verplaatsen en onbevooroordeeld luisteren.

2 maximumscore 4

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg van Gutmanns opvatting dat de staat geen volledige zeggenschap over onderwijs moet hebben: de staat kan niet voorschrijven welke van de verschillende meningen die er over het goede leven bestaan de juiste is 1
- een uitleg van Gutmanns opvatting dat ouders geen volledige zeggenschap over onderwijs moeten hebben: omdat kinderen ook inwoners van de staat zijn / onderwijs de vrijheid van het kind mogelijk moet maken en tolerantie moet aanleren / onderwijs kinderen moet beschermen tegen de vooroordelen van hun ouders 1
- een uitleg van Gutmanns opvatting dat onderwijsprofessionals geen volledige zeggenschap over onderwijs moeten hebben omdat neutraliteit een omstreden ideaal is 1
- een argumentatie of ouders moeten kunnen bepalen of sociaal gevoelige onderwerpen bij een socratisch gesprek besproken worden 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- De staat moet volgens Gutmann geen volledige zeggenschap hebben over het onderwijs omdat er nu eenmaal verschillende meningen zijn over wat het goede leven is. De staat kan niet een van die meningen verplichten als de juiste opvatting die onderwezen moet worden. Dat zou volgens haar een soort Platoonse staatsopvoeding zijn. 1
 - Ouders moeten volgens Gutmann geen volledige zeggenschap over onderwijs hebben, omdat het recht op vrijheid inhoudt dat kinderen onderwijs krijgen dat vrijheid mogelijk en betekenisvol maakt. Daarvoor moeten ze tolerantie aanleren die deze vrijheid mogelijk maakt. Ouders moeten dus ten minste accepteren dat de school deze tolerantie aanleert. 1
 - Onderwijsprofessionals moeten volgens Gutmann geen volledige zeggenschap over onderwijs hebben, omdat het onderwijs onmogelijk kan garanderen dat er geen voorkeur voor een bepaalde manier van leven in doorwerkt. Omdat onderwijsprofessionals niet neutraal kunnen zijn, is het beter om de zeggenschap over het onderwijs te verdelen. 1
 - Ik vind dat ouders niet moeten kunnen bepalen of sociaal gevoelige onderwerpen bij een socratisch gesprek besproken mogen worden. Zoals Gutmann aangeeft, is het belangrijk dat kinderen leren over andere manieren van leven, om tolerantie voor die manieren van leven aan te leren, ook al keuren ouders die af. Juist op het gebied van geweld en discriminatie is het goed mogelijk dat ouders bepaalde dingen afkeuren die wel in de maatschappij voorkomen. 1
- of
- Ik vind dat ouders moeten kunnen bepalen of sociaal gevoelige onderwerpen bij een socratisch gesprek besproken mogen worden. Tijdens een socratisch gesprek delen leerlingen persoonlijke verhalen. Leerlingen vertellen mogelijk ook over privésituaties waar ouders bij betrokken zijn en ze kunnen nog niet goed genoeg inschatten welke verhalen ze beter niet kunnen delen. Uit privacyoverwegingen en om kinderen in bescherming te nemen, moeten ouders kunnen bepalen welke sociale thema's bij een socratisch gesprek besproken mogen worden. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat burgerschapsonderwijs volgens Biesta uitgaat van een te individualistische benadering van onderwijs: het aanleren van democratische vaardigheden kijkt niet naar welke relaties kinderen met elkaar en anderen hebben / in welke sociale/politieke context ze leven.

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens Biesta is het aanleren van democratische vaardigheden een te individualistische benadering van onderwijs, omdat deze benadering zich niet afvraagt welke relaties kinderen met elkaar hebben en in welke sociale en politieke context zij leven, terwijl dit wel van invloed is op wat leerlingen leren van het burgerschapscurriculum.

4 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat je het socratisch gesprek als een vorm van politiek bestaan kan zien: leerlingen krijgen de kans om op hun eigen manier met anderen samen te leven en anderen dezelfde mogelijkheid te geven.

voorbeeld van een goed antwoord:

In het socratisch gesprek is er sprake van politiek bestaan. Politiek bestaan houdt in dat je met andere mensen – vreemden – voor altijd in dezelfde wereld leeft. Dat houdt in dat leerlingen de kans moeten krijgen om op hun eigen manier met anderen samen te leven en anderen diezelfde mogelijkheid te geven. In dit gesprek bepalen leerlingen samen een onderwerp en zie je dat ze naar de opvattingen van anderen luisteren. Iedereen heeft de kans om een onderwerp aan te dragen en dus op zijn subjectieve manier te bepalen waarover gesproken gaat worden. De leerlingen krijgen hier dus de kans om zichzelf op hun eigen manier uit te drukken en ze laten de ruimte aan anderen om dat ook te doen.

5 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat Parekh voor een verbod op groepsbelediging is met zijn opvatting dat er een verschil is tussen kritiek en belediging: bepaalde beledigingen zijn heel moeilijk op te vatten als pogingen tot eerlijke kritiek 1
- een uitleg dat Parekh voor een verbod op groepsbelediging is met zijn opvatting dat je rekening moet houden met de machtspositie van een groep: sommige gemeenschappen zijn extra kwetsbaar voor laster 1
- een argument tegen Parekhs opvatting dat sommige beledigende uitingen verboden moeten worden waarbij wordt ingegaan op het voorbeeld van vrouwonvriendelijke opmerkingen in het socratisch gesprek 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Parekh kun je makkelijk onderscheid maken tussen belediging en eerlijke kritiek. Bepaalde beledigingen en racistische uitingen zijn heel moeilijk op te vatten als pogingen tot debat en eerlijke kritiek. Het is daarom dus goed mogelijk om groepsplaster te verbieden terwijl eerlijke kritiek wel mogelijk blijft. 1
- Parekh is voor een verbod op groepsplaster, omdat sommige gemeenschappen extra kwetsbaar zijn voor laster. De wet is een zwaar instrument, maar debat veronderstelt wel een vorm van gelijkwaardigheid, die soms ontbreekt. Hoe zwakker de groep, hoe ernstiger volgens Parekh het strafbaar stellen van groepsplaster moet worden overwogen. 1
- Als je zoals Parekh sommige beledigende uitingen wilt verbieden, dan sluit je uit dat mensen daarover met elkaar in gesprek gaan en hun mening kunnen aanpassen. Sofie legt de situatie van de vriendin uit, waardoor de vooroordelen juist verdwijnen. Als de klasgenoten niks hadden gezegd omdat dat verboden was geweest, had Sofie er ook niet op kunnen reageren en hadden de klasgenoten hun oordelen misschien niet gewijzigd. 1

6 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een argument voor het voeren van een socratisch gesprek, met een van de vier redenen van Mill voor volledige vrijheid van meningsuiting: feilbaarheid van de mens / mogelijke elementen van waarheid / het gevaar van dogmatisme / de waarde van discussie.

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens Mill zorgt de vrijheid van meningsuiting ervoor dat discussie de intellectuele activiteit van burgers stimuleert. Dit is een argument voor het voeren van een socratisch gesprek, omdat Nelson met het gesprek het denken van mensen wil stimuleren. Het doel van het socratisch gesprek sluit dus aan bij deze reden van Mill voor volledige vrijheid van meningsuiting.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat er in een aristocratie volgens Plato maatregelen nodig zijn om ervoor te zorgen dat koning-filosofen de ideale heersers zijn: in een aristocratie hebben de machthebbers de absolute macht, om te voorkomen dat ze door de macht gecorrumpeerd raken, zijn er strikte maatregelen nodig.

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens Plato is een aristocratie waarin koning-filosofen de macht hebben de beste staatsvorm. Maar er bestaat in een aristocratie het risico dat de machthebbers door hun absolute macht gecorrumpeerd raken. Om dit te voorkomen heeft Plato een aantal maatregelen bedacht die ervoor zorgen dat de koning-filosofen niet partijdig worden en niet gecorrumpeerd raken.

8 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg met tekst 2 dat de ISK door Nietzsche kan worden opgevat als een uitdrukking van kuddediermoraal: ze verzetten zich tegen voorrecht / ze belijden de godsdienst van het medelijden.

voorbeeld van een goed antwoord:

Revolutionaire bewegingen zijn volgens Nietzsche een uitdrukking van de kuddediermoraal, omdat ze ook geleid worden door medelijden. Dit medelijden uit zich in hun betrokkenheid bij de zwakkere en uitgebuite groepen in de samenleving. Dit zie je duidelijk terug in de woorden van het ISK-lid als hij zegt dat hij zich schaamt omdat hij niet hielp om de armen en onderdrukten te helpen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een definitie van het begrip vrijheid 1
- een argumentatie of deze definitie aansluit bij de opvatting dat je leven alleen zin heeft als je jezelf een taak stelt 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Mijn definitie van vrijheid is dat iemand zijn eigen wil kan vormgeven en kan volgen. 1
- Volgens mij sluit mijn opvatting van vrijheid aan bij de opvatting dat je leven alleen zin heeft als je jezelf een taak stelt. De persoon uit tekst 2 volgde eerst zijn neigingen. Nu reflecteert hij voorafgaand aan wat hij doet of hij dat ook wil doen. Hij stelt zichzelf een taak en volgt daarom dus ook zijn wil. Ook is hij bewust bezig met het vormgeven van zijn eigen wil door zichzelf elke keer opnieuw de vraag te stellen of dit bijdraagt aan rechtvaardigheid. 1

of

- Mijn definitie van vrijheid is dat je je eigen waarden en normen vormgeeft. 1
- Volgens mij sluit mijn opvatting van vrijheid niet aan bij de opvatting dat je leven alleen zin heeft als je jezelf een taak stelt. De persoon uit tekst 2 is beïnvloed door de filosoof Nelson en denkt nu dat zijn leven alleen zin heeft als hij strijdt voor recht en rechtvaardigheid. Deze waarden heeft hij overgenomen en hij handelt er nu ook naar. Hij heeft niet de moed genomen om zijn eigen waarden en normen vorm te geven. Daarom sluit het niet aan bij mijn definitie van vrijheid. 1